

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter večja po pošti prejemana, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Čestitim volilcem kranjskega, loškega in tržiškega volilnega okraja.

Na dopis od meseca dec. 1873 odgovorjam to-le: Za sedaj obdržim mandat za deželni zbor kranjske vojvodine, s katerim ste me bili brez mojega potegovanja trikrat počestili, in sicer ne zato, ker mi je po dveh duhovnih gospodih Ž. in L. povedano bilo, da so se podpisali proti meni že meseca julija 1873 na praznem papirju nabirali, tudi ne zato, ker neko človeče strastne članke po časnikih pisari, ampak zato, ker je tak način ravnanja proti kateremukoli poslancu nedostojen za volilce v postavodajni zbor, dokler niso postrežički njihovi poslanci; potem zato, da se ne bi našim deželanom na Štajerskem nemilo za nedrago vračevalo, ker je na Kranjskem rojenih, pa na Štajerskem bivajočih ljudi v cesarskih, deželnih in občinskih službah, potem med odvetniki, notarji, trgovci in obrtniki tam stokrat več, kakor pa na Kranjskem bivajočih „Štajercev“. Kadar mi bodele svoje tehtne razloge naznanili dostojno in brez zmesi nekkih časnikarjev, kateri še katehizma temeljito ne znajo, vam bodem tudi mirno in možato odgovoril; tačas pa hočem še zanaprej delati za napredek naše dežele in našega naroda v prvotnem smislu slovenskega rodoljubja. Naša ožja domovina je na Slovenskem, širja pa v Avstriji, torej se imamo po krščansko prenašati med soboj in skrbeti za bratovsko sporazumljenje med narodi, ako bočemo domovini do prave sreče pomagati. Z Bogom!

V Ljubljani na novega leta dan 1874.

Dr. Razlag.

Razmere v Bosni.

Iz Sarajeva [Izv. dop.]

Glede narodnosti je v Bosni samo en narod, namreč srbsko-hrvatski. Pravih Osmanov je k večjemu kakih 10.000, in ti se ne morejo kot posebna deželna narodnost šteti. Glede veroizpovedanja smo pa na troje razdeljeni: na Muhamedance, na hriščane (pravoslavne) in na krščane (rimo-katolike). Hriščani imenujejo se tudi, ali bolje rekoč, psujejo se, z imenom Vlah, krščani pa z imenom Šokac, na avstrijski meji tudi z imenom Kranjac. Muhamedanski Bošnjaci imajo svojo podporo v vladi v Stambolu (Carigradu), pravoslavni v Rusiji, odkodar dobivajo redno obilne darove, samo rimo-katoliki, katerih je v Bosni in Hercegovini blizu do pol milijona, niso do sedaj nobene izdatnejše podpore imeli. Avstro-ogerska trošila je na leto kakih 10.000 gold. za nje, kar je le mala kapljica in le mali zalogajčič za njih žejne in gladne. Rimo-katoliki v Bosni in Hercegovini nemajo denes ne enega

posvetnega duhovna. Vsi njihovi duhovni so frančiškani, ki svoje bogoslovne nauke v v Deakovem in v Slavoniji izvršujejo, kjer je tudi sedež rimo-katoliškega škofa (in partibus infidelium) za Bosno in Hercegovino. — V prvej vrsti je gotovo Avstro-ogerska na to poklicana, da rimo-katolike v Bosni in Hercegovini vsaj v toliko podpira, v kolikor podpora ne žali državno samostavno turške države. Avstro-ogerska podpora je bila do sedaj tako neznatna, da nij niti spomina vredna. Kar je habsburška država zanemarila, to so začela privatna društva negovati, pa tudi tem je moral stoprv nemški „Adolf-Gustav-verein“, ki je prvi v Sarajevu svojo filijalo postavil, pot v Bosno pokazati. Slovenskim duhovnim, ki so doma toliki zeloti za domišljeno nevarnost vere, bi se moglo baš na Bosno in Hercegovino pokazati s „hic Rhodus, hic salta“. Kakor sem rekel, stoprv protestanti so morali rimo-katoliškim pot v Bosno pokazati. Meseca novembra 1871 so prišle 4 sestre reda sv. Vincenca a Paula (milosrdnice) iz Zagreba v Sarajevo. Tu so najele hišo in odprle katoliško dekliško šolo, ki se je v kratkem času napolnila katoliških in judovskih deklic. Pri prvem javnem izpitu meseca junija 1872, pri katerem so bili navzočni naš valija (pad i' šahov namestnik) in mnogo drugih sarajevskih odličnih Turkov rimokatolikov in judov, so bile sestre za sijajni uspeh javno pohvaljene. — Jeseni leta 1872 osnovale so sestre iz zagrebškega samostana milosrdnic rimo-katoliške šole v Banjaloki, v Drventi, v Travniku in v Mostaru. Sedaj je v Bosni in v Hercegovini 23 milosrdnih sester delujočih, in sicer v Sarajevu 6, v Banjaloki 4, v Travniku 4, v Mostaru 6 in v Drventi 3. Med njimi je tudi nekoliko Slovenk zlasti z Štajerskega. V Banjaloki, v Mostaru in v Drventi imajo sestre že lastne hiše, v Sarajevu so pa kupile precej veliko zemljišče v sredi katoliškega mestnega predela, na katerem bodo materini samostan za Bosno in Hercegovino sezidale, in poleg tudi sirotišče (orfanotrofium) za dečke in deklice. Sarajevska zapuščena deca vdinja se večjidel v turških hišah v službo, ter se večom stranom tudi v kratkem poturči, zlasti deklice. Temu hočejo milosrdne sestre s sirotiščem nasproti delati. — Nadalje imajo milosrdne sestre v črtežu osnovanje katoliških šol v Fojnici, v Kreševu, v Livnu, v Humcu in v Stolcu. Blizu Banjaloke osnovali so trapisti, katerim je hrvatska vlada nastanjenje na Hrvatskem zabranila, samostan „Marija zvezda“ in poleg njega sirotišče za fante, v katerem se raznovrstna rokodelstva uče. Tudi med trapisti v „Mariji zvezdi“ sem našel dva Slovence. — To je začetek rimo-katoliške akcije v Bosni. Največ zaslug imajo zagrebške milosrdnice. Ka-

kor iz Zagreba čujemo, snuje se tam po večje — da ne rečem vprav veliko društvo v podporo bosniških in hercegovinskih rimokatolikov, ki hoče svoje veje tudi izven Hrvatske na druge rimokatoliške države razširiti. Ne pravdajte in ne prepirajte se doma, podajte raje složni nam pomagajočo roko, ki smo vaši bratje in vaše sestre.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. januarja.

Novine nam so te dni prinesle raznovrstno pobarvane noveletne članke, a malo pozitivnih novic.

Na Češkem nikakor nij prišlo še do sloge, da si pišejo listi nekoliko mirneje. Upati je torej vendar, da se pogovore in pomirijo.

V gališkem dež. zboru se je postava o gruntnih bukvah sprejela tako, kakor jo je vlada predložila.

Bukovinski deželni zbor je tudi svoje seje končal. Torej so že zaprti: koroški, isterski, solnograški, in bukovinski. Drugi bodo čez kake 14 dni.

V seji hrvatskega deželnega sabora je Makanec bana vprašal, da-li hoče izročiti načrt postave o združenji starega in mladega Siska v eno mesto. Na dnevnem redu je bil načrt o odgovornosti bana. Pri specijalni debati sta Makanec in Posilović predlagala modifikacije te postave; Živković in Derenčin sta bila proti temu.

Obe ogerski zbornici so sprejeli budgetno postavo.

Vnanje države.

Ruske „St. Peterb. Včd.“ javljajo, da je za generalnega guvernerja vzhodne Sibirije imenovan baron Fredriks. Njegov prednik Sinelejkov je poklican v Peterburg kot državni svetovalec.

Francoski listi se še vedno pečajo s pastirskimi listi. „Univers“ je trdil, da se škofom po postavi ne more prepovedati, da ne bi napadali tujih vlad. „Journal des debats“ mu odgovorja, da škofove tudi v tem slučaju stoje pod vlado. Toda „Univers“ še naprej trdi, da za škofove nij nobene postave, kajti sv. Peter je rekel: „Bogu moramo bolj pokorni biti, nego ljudem“, da imajo tedaj pravico, zoper Nemčijo in Italijo križansko vojsko pridigovati. Princi d' Orléans se bodo definitivno v armado uvrstili, duc d' Aumale bode bržkone postal maršal namestu Bazaina. Bazaine se je na Sainte-Marguerite čisto privadil, in žena in otroci ga smejo svobodno obiskavati. Praviijo, da ima še pomenljive akte, ki jih pri svojem zagovarjanju nij bil porabil. Zdaj pride ta korespondencija na dan, in vrgla bo svetlo luč na marsikatero temno točko v Bazainovi pravdi.

Nemška vlada je, kakor se iz Kolo-nije v „Schles. Ztg.“ piše, francoski naročila, naj se njej podložni škofove drugače proti Nemčiji vedo. Od tod ima izvirati tedaj razglas naučnega ministra. Državni zbor se skliče na 12. februarja, in takrat se bo tudi deželni zbor odložil. Cesar Viljem je uže popolno okrevalec.

Uzrok preteče politične krize v *Persiji* je, kakor „Times of India“ piše, neka nova vera, ki se je skrivaj, toda strašno urno po vsej Persiji razširila. Ta vera ima več naukov, ki so mohamedanskim naravnost nasproti. Imenuje se „suscain“, in ne veruje na njenega proroka, nego samega boga česti. Ne le več imenitnih oseb, nego celo principi so pristopili k njej, kakor tudi veliki vezir; in zato so intrigirali mohamedanski popi proti vezirju, ker so se bali, da bi še šaha ne pridobil za novo vero.

Dopisi.

Iz Vipave 31. dec. [Izv. dop.] (Naš trg. — Naša čitalnica po Spacapanovi smrti.) Naša Vipava bode postalo res mestice, katero bode večjo pozornost obračalo na-se, nego je naravno. Gradiva za dopise tu nij nikdar premalo in takega, katero bi čitatelje zanimalo. Tu se zdaj vedno gode stvari, katere žalijo trezno premišljujočega človeka, ki vidi, da na mesto „naprej“, „nazaj“ korakamo: „Norih d'vic svetilnice“ v našem trgu svetijo še zmirom po noči ko pri dnevu, pri temi ko pri luninem svitu; ogel „Mikarčnega“ mlina še zmirom stoji v cesti, na sitnost voznikom in preteč nevarnost se kolikaj hitro vozečim, da bi se z drugim ne treščil; naše c. kr. uradnije še zmirom nemškutijo; naš kmet se še vedno drži starega kopita; razpora med „Sokolom“ in čitalnico še nij konec, še nij prišla sloga; Spacapana še zdaj „v miru počivati“ ne puste in Jurij je, kar je bil.

Zadnji občni zbor naše čitalnice je bil kakor navadno neobilo obiskan in kakor po navadi brez vsacega parlamentarnega reda. Okrožnica za občni zbor se je dan popred razpošiljala. Pri začetku seje predlagalo se je, naj se začasni predsednik izvoli, kakor da bi starega zraven ne bilo. Časopise slovenske si čitalnica naroči vse, izvzemši „Slovenski Tednik“. Ko se tudi „Tednik“ predlaga — „Tednika“ ne! „Tednika“ ne! to je „Šurkenblatt“, zagrmí naš fanatikar Grabrijan in tu je večino dobil. Lepo! Na vrsto pride tudi predlog o sporazumljenji s „Sokolom“. A Grabrijan, kateri mu je nekda odo pel, pravi da ga nij več. („Sokol“ Grabrijana bode v oči posebno od zadnjih volitev za državni zbor.) „Proč, kdor nij z nami!“ Imovina na sobani je vsa „Sokolova“, kaj pa s to? Bodemo mi brez odra? ugovarja se mu. „Oder je naš“, se oglasi zopet prejšnji, „mi smo tudi zanj darovali, drugo naj „Sokol“ nese, kamor hoče!“ Vsega spoštovanja vredni, vedno trezno sodeči g. dr. Ložar stopi na noge in Grabrijanu odločno pove, da je on „Sokolu“ 130 gold. za oder posodil in je tedaj oder sokolov. Grabrijan: „Mi povrnemo denar, pa je!“ — Kdo se ne smeje? Še bi o tej seji govorili pa — za denes molčimo.

Spacapan je — umrl. Človeško je o vsacem umrlem „ako ne veš dobrega, slabo zamolči“. Hudobno in neomikano je tedaj o umrlem slabo govoriti, to nas tudi vera uči. „Toda liberalci ne umejo prav naše vere in si jo po svoje tolmačijo“, tako govore „stari“. Gospoda! nasprotno je. Vi pačite in obračate sv. vero in sklicevaje se na njo, ste sami krivi, če „peša“. Pod vašim figovim peresom „vse za vero“, vidimo le vašo nesramnost. Ko je tajnik „slovenske matice“ Lesar umrl, je bil „Sl. N.“ čisto nedolžne in pravične besede o njem izpregovoril: da je ranji

L. „brezplačno“ tajnikovo službo opravljal, vendar vsako leto iz denarnice precejšno svoto vlekkel. Po „Narodu“! zagrmé tedaj „Novice“ in njih ljudje in z vso strastjo so ga z vsem „lepim“ napadati jeli. Kaj imate zdaj „N.“, „D.“ in „Br.“ II. drugače zapovedi? Je to, kar s Spacapanom počenjate, kaj drugega nego vaše maščevanje zaradi zadnjih volitev? Resnico vam je očital dr. Zarnik, da je to sama politična demonstracija proti Razlagovi volitvi. „Novice“ same nas, nam naznanivši smrt Spacapanovo na to misliti silijo. One pišejo: Dr. Spacapan, kateri je bil z R. D. glavni agitator proti Hohenwartovi kandidaturi, je umrl“. Ne meri 'to že na pretekle volitve? Molčimo tedaj, sodil ga je bog! Zagotoviti vas pa še moramo, da ako bi nam tudi R. D. vzeli, in ako se nova volitev za državni zbor napravi, bode gotovo g. dr. Razlag še z večjo večino še enkrat izvoljen. Mi nijsmo, da bi se „in bianco“ podpisovali, pa tudi se ne damo čez noč pregovoriti kakor Gorenjeci.

Iz tržaške okolice 29. dec.

[Izv. dop.] Ker je „Slovenski Narod“ uže večkrat poročal, kako da poslujejo magistratnikomisariji, naj mi bode dovoljeno zabilježiti neki dogodjaj ne preveč časten za sloveno-žreca Lukšo. Na sv. Štefana večer proti 10. uri je neki vesel mladenič zavpil blizu komisarijeve hiše: „Živeli Slovani, živio naš cesar, proč z laškimi napisi!“ To je tako razkačilo tega vrlega moža, da koj v sveti jezi napiše se ve da laško povabilo, omenjenemu mladeniču, da mora v nedeljo ob 10. uri priti v njihovo uradnijo. To se je tudi zgodilo. Zdaj se začne obravnavati. „Ti se predrzneš pred mojo hišo živio vpiti in laške napise, laško narodnost žaliti. Ali bodeš še kedaj? ka-li? ti! ti?“ — Ubogi mladenič nekako preplašen se skuša zagovarjati, da nij mislil nobenega žaliti, posebno Lahov ne, ker tukaj jih nij itd., na kar mu pa Lukša ne pusti dalje govoriti, ampak dostavi: „Tako dolgo morate mene, laške napise in vse, kar je laškega spoštovati, dokler vas ne odpravimo v Čičarijo!“ Tako se je odrezal ta renegat in v peklenški jezi zagnal skozi vrata na cesto uboze mladeniča, kakor uže marsikaterega, tako da zdaj skoro si ne upa več nobeden v njegovo uradnijo, ker si nij varen svojega zdravja. In to se zgodi vse v 19. veku, pod zaščito liberalnega magistrata tržaškega!

Še nekaj: pa vi g. Lukša, na kaki podlagi postavite se pred drznili pred se poklicati omenjenega moža? Ali ne veste, da nimate nobene pravice v takih zadevah? Ako bi se bil tudi kaj pregrešil omenjeni mladenič, vam ne ostaja drugega, nego naznaniti vašim predpostavljenim hudodelstvo, ali kateri si bode pregrešek, Vi si ne smete prisvajati pravice, ki po nobeni postavi vam ne pripada, in še zraven tako surovo obnašati se proti poštenim vaščanom, da moramo pokorni biti, laškemu nasilju in tujčevanju, tako dolgo, dokler nas ne odpravite v Čičarijo. Opomniti vas moram, da vam je bila uže odmerjena pot proti Čičariji, če se še spominjate, in to je bilo leta 1866, ko je g. Rošeger se sabljo rožljajal po Proseku. Kaj? Ali bi se vam ne pripetilo lahko še kaj takšnega? Kaj pravite o tem, gospodine Lukša? Mi pa bodemo mirno po postavnem potu zahtevali naše pravice in tudi nikdar več ne dovolili le ped naše zemlje tujcu. Vam pa če

nij ljubo med nami, prosta vam pot v Čičarijo ali v Italijo!

Domače stvari.

— (Za častne občane) so bili v cerkniški veliki občini na Notranjskem v seji občinskega odbora 30. dec. 1873 enoglasno od vseh 24 odbornikov imenovani gg. dr. Vošnjak, dr. Razlag in dr. Zarnik.

— (Čehi v Ljubljani) so se na Silvestrov večer zbrali pri „Zlati zaponi“, zadnji dan leta praznovaje. Pri veselici je bil navzočen tudi dr. Zarnik, ki je med drugim napil narodu, ki je rodil Husa in Žižko in ki se uže štiri sto let bori za napredek in civilizacijo proti popovskemu mračnjaštvu. Ta napitnica in pa druga voditeljem sedanje mladočeške stranke (Sladovskemu, Gregru i. dr.) je vzbudila mej navzočimi Čehi veliko navdušenje.

— (Počitnice) na vseh ljubljanskih šolah je, kakor čujemo, dež. vlada zaradi koz definitivno do 21. januarja podaljšala. Prvi semester se bode vsled tega najbrže stoprv o veliki noči sklonil in tudi drugi semester vsaj do srede avgusta potegnul. Tudi v Novem mestu se bodo šole stoprv 27. januarija začele. Glej vladni inserat v današnjem listu.

— (Za stran šolskega obiskovanja) na Kranjskem je deželno šolsko svetovništvo zaukazalo, da imajo učitelji vsakega pol meseca šolske zamude naznanjevati krajnemu in okrajnemu šolskemu svetu. Ta določba presega celo naredbe v učnem redu od 20. avg. 1870. in bode presneto težko breme za učitelja. Če pomislimo, da spada pri nas po navadi na 1 učitelja po 150, 200 in 250 otrok, da torej toliko število otrok niti v šoli prostora nema, bode torej šolskih zamud kot listja in trave, in ubogi učitelj, ki bode vsakih 14 dni toliko zamud po dvakrat spisovati moral. Nekoliko se s tem utegne zboljšati šolsko obiskovanje, a naj boljše sredstvo bi vendar le to bilo, da se število učiteljev pomnoži, in sedanjim tudi s kratenjem svobode v izraževanju svojega prepričanja ne greni bivanje v domači deželi.

— (V ljubljanski čitalnici) je bila veselica na Silvestrov večer obilo obiskana. Dopadal je posebno komični pevski kor. Breztaktne so bile le g. Nolijsve politične, ne prav fine in precej brezduhovite „bänkelsängerijade“ o bobnu“ itd. Občinstvo je tudi nezadovoljnost prav taktno s tem pokazalo, da je bilo tiho.

— (Ples) so napravili na Silvestrov večer oficirji na strelišči. Posebnega na tej veselici nij bilo, ako se to za posebno imenitnost ne smatra, da je bil cenjeni naš prijatelj g. dr. Costa prišel dekeriran na ta ples in sicer z ordnom sv. Gregorja, ki so mu ga sv. oče papež dali. Orden je bil na ta dan prvič javno uveden.

— (Za novo leto) dajo kavarnarji po stari navadi svojim gostom male kalendarije. Mej vsemi ljubljanskimi kavarnarji je imel edini g. Schmidt v špitalskih ulicah do svojih slovenskih gostov toliko ozira, da jim je dajal kalendarije se slovenskimi zavitki. Prav čudno se nam zdi, da g. Gnjezda, v čegar kavarno zabaja brez dvombe največ Slovencev, do svojih domačih vsakdanjih gostov nij pokazal tega spoštovanja! To si bomo zapomnili.

— (Da je ljublj. magistrat) stare akacije v Zvezdi posekati in na njih mesto divje kostanje nasaditi dal, to je vse hvale vredno. Da so pa te kostanje v Lattermannovem drevoredu izkopal ter je od ondot v Zvezdo presadili, to hudo grajo zasluži. Kakih 15 divjih kostanov bi se pač moglo tudi kje drugje dobiti, da bi jih ne ruvali ondi, kjer nam lepo in potrebno senco delajo. Ali pa morda modrim mestnim očetom bolje godi hoditi po prašnji tržaški cesti, nego po hladnem drevoredu?

— (Vojake) baje mislijo iz Ljubljane dislocirati na deželo zavoljo kôz. — Da bodo epidemijo še v druge kraje zanesli? Študente so vsaj ob pravem času razpustili.

— (Z Dunaja) se nam piše: Slovenski student g. L., filosof in enoletni prestovoljec pri dragoncih, z Goriškega doma, je pred kratkim od vojakov — desertiral.

— (Nesreča.) V Selu je šel na sveti dan kmetski fant streljat. Puška se mu pred vrati sproži v zrak in strel zadene brata, ki je ravno nad njim skozi okno gledal.

— (Tepež) je bil 27. dec. na Dobravi pri Ljubljani. France Oven, gruntarski sin, iz Kota 21 let star, je bil s kolom po glavi udarjen in ležal celo noč v nesvesti na travniku, kjer so ga drugo jutro kmetje našli. Po rani je videti, da je črepinja ubita in ranjence je še vedno v omotici. Sumijo, da so ga pobili vojaki, ki so na odpuš prišli s sabljami in se grozili, da bodo vso vas pobili.

— (Uboj.) Na Šentjanžev večer je bil v Šmartinu na Paki med tamošnjimi fanti strašan pretep, pri katerem so dva ubili, štiri pa težko ranili. Zadnji dan leta je bil pogreb ubitih dvéh. Tudi v Šoštanji je bil ravno tisti dan zvečer pretep, pri katerem je bil tudi eden težko ranjen.

— (Surovost.) 27. dec. 1873 sedi Jaka Grad, kmetski sin, doma v Velčab, pri večerji, kar prileti poleno skozi okno ravno v skledo. Jaka gre ven gledat, kaj je to, kar ga zgrabi Šimen Podborščak, drug fant, Tine Lambert, ga pa z nožem napade ter ga v hrbet in trebuh zabode.

— („Soča.“) Večkrat smo uže naše čitatelje opozorili na „Sočo“, glasilo goriških Slovencev, ki v Gorici vsak teden enkrat na celi poli izhaja. „Soča“, po zdravih liberalnih in narodnih principih urejevan tednik, je poleg „Slovenskega Naroda“ prvi slovenski časopis, ki se pogumno in neustraheno bori proti mračnjaštvu za svobodo in splošno narodno omiko; za tega delj jo vsem tistim svojim čitateljem, ki so na več slov. listov naročeni, iz vsega srca priporočamo. Posebno pa v nobeni čitalnici, v nobeni kavarni bi „Soče“ ne smeli pogrešati, kajti kdor hoče v zadevah goriških in sploh primorskih Slovencev dobro podučiti biti, ta mora čitati „Sočo“, ki ima v vseh večih krajih na Primorskem stalne dopisnike. Pa tudi iz Ljubljane prinaša dopise, iz katerih včasih še mi kaj novega izvemo. Poleg političnega in zabavnega berila „Soča“ večkrat prinaša tudi prav temeljite spise o gospodarskih, kmetijskih in trgovskih zadevah. Cena „Soče“ je 2 gold. 30 kr. za pol leta. Naročnina se pošilja gospodu Viktorju Dolencu v Gorici.

Narodno-gospodarske stvari.

Vinstvo.

Izpod Pohorja na slovenskem Štajerskem se nam piše na starega leta dan: Vreme je kaj ugodno za dela v vinogradih. Še zmirom smo brez snega in oba meseca november in december smo imeli suhe, solčne dneve tako, da smo lahko grobali, grabnje delali in zemljo za nove vinograde pripravili. Trsni les je lepo dozorel, še do sv. Martina je perje bilo zeleno. Upamo tedaj, da bo leto 1874 nam prineslo obilno vina. Z branjem smo letos še precej zadovoljni bili, dobili smo še enkrat toliko, kakor lani. Mošt je na klosterneburški moštni vagi kazal 17 do 18 odstotkov cukra, kisline pa 10 do 12 odtisučkov. Novo vino je prav okusno in boketno, ker je bilo grozdja zdravo, nič gnjilega vmes in se je bralo o suhem, toplemu času. Mošt se je prodaval po 12 do 13 gld. avstrijsko vedro, potem so cene po malem padale, zdaj pa se zopet vzdigujejo. Po trsnih sadežih se zelo povprašuje za sajenje v novih vinogradih, pa jih pomanjkne, zlasti dvetletnih, 1872. leta smo jih malo vlagali vsled hude zime. Tukaj se najbolj čišla malnik ali šipon (mosler), ki vsako leto rodi, potem crjavina (rother portugieser) in žlahuina (Gutedel), posebno rudeči, samo da ta prerano dozori, bi ga tedaj trebalo prej obrati, kakor druge trse. Tudi rizlec (riesling) in muškati (muskateller) poskušamo zasejati, kakor še tudi druge žlahne trse, a še le mnogoletne skušnje nas bodo podučile, če smo pravo zadeli. Sadja smo letos prav malo pridelali. Za delavce pa smo narejali petiotizirano vino. Še nobeno leto se ga nij toliko napravilo, kakor letos.

— Vinske cene so bile najvišje po branji. Na Dolenjskem in Bizeljskem se je mošt od preše proč po 11 do 13 gld. in še višje prodaval, zdaj pa se na Bizeljskem novo vino dobi po 7 do 8 gl., na Dolenjskem pa po 8 in 9 gl. Na Štajerskem so slaba vina po 6 do 7 gld., pohorska po 10 do 14 gl., ravno tako ljutomerska in ormuška. V Halozah se dobiva prav dobro vino po 7 do 8 gld.; muškatski mošt je bil po 18 do 20 gld., vinarska črnina po 16 do 18 gl. Na Ogerskem in Hrvaškem v Zagorjih je novo vino po 5 do 8 gld., seveda je cena primerna kvaliteti in so boljše vina primerno dražja. Dosti vina se je na Francoskem letos pridelalo. Na Štajerskem se celi vinski pridelok cení na 1 milijon 200.000 veder.

Postano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezní v želodeci, v živecih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale: Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.
28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudeže storilo, zaradi česar te zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalescière me je od nevarnega katara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšo priporočiti.

Florijan Kölller,
c. k. vojaški upravnik v pokoji.
Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraščeni in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lorué Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Tujci.

1. januarja:

Evropski: Podlipnik s sestro iz Pliberka. Pri Elefantu: Pichler iz Dunaja. — Wlebil iz Sent. Lenarta. — Pibrove iz Kropce. — Br. Tauffrer iz Višnjegore.

Pri Maliču: Wams iz Dunaja. — Kraft iz Frankfurta. — Ivan Oswald z gospo iz Fišec. — Leser iz Trsta. — Schlesinger iz Dunaja. — Reinhardt iz Dunaja.

Pri Zamorecu: Sacer iz Reke. — Gerweis z gospo iz Zagreba.

Razglas.

Ker se je kužna bolezen kôz v ljubljanskem mestu zadnji čas zelo razširila, zdi se mi potrebno, da se podučevanje, ki se je z odlokom od 18. decembra št. 2212 začasno do 7. januarja 1874 odložilo na c. kr. gimnaziji, na c. kr. višji realki, na c. kr. izobraževališči za učitelje in učiteljice in na zraven spadajočih vadnicah, kakor tudi na vseh mestnih ljudskih šolah v Ljubljani do 21. januarja 1874 odloži. Ravno tako se na vseh privatnih učiliščih za one učence in učence, ki zunaj učilišč stanujejo do omenjenega časa poduk ustavlja.

Iz taistega uzroka se poduk tudi na c. kr. realni in višji gimnaziji in na ljudskih šolah v Rudolfovem stoprv 27. januarja 1874 začne. Kar se s tem sploh naznanja.

V Ljubljani 31. decembra 1873.

C. kr. deželni predsednik:

Auersperg l. r.

Marzeljsko žolco,

najboljše, hitrejše in cenejše sredstvo za

vinsko čistenje in zboljšanje

(velja za vedro po njenej moči, 2 do 2 1/2 kr.)

z-navodom kako se rabi, priporoča

Jan. Alf. Hartmann

(346—1)

v Ljubljani.

Pisarna v Grumnikovi hiši.

Za ugoden uspeh se garantira

14 pitanih svinj

se cenó prodá v málinu na Vikerčah, občina Tacen, vižmarska postaja.

Cena in nataučnejše se izve v pisarni

Jan. Gregoriča,

(347—1)

celovška cesta, šte. 67.

